

~~Censurat.~~

ANUL III.

30 IULIE 1934.

Nr. 7

REVISTA ENCICLO- PEDICĂ

REVISTĂ PERIODICĂ LUNARĂ

Răspunzător: Ioan Corbu, Cluj, Str. Gen. Grigorescu 16.
Se împarte gratuit, în librării 3 Lei exemplarul

*Repartizarea pierderilor de pe
urma conversiunii — o nedreptate
strigătoare la cer.*

BCU „Ștefan cel Mare” Cluj

Censurat

Am mai spus-o, că alegerile democratice n'au dat țerei decât oratori și demagogi, ba și bătăuși și imorali, și numai din întâmplare și de tot rar câte un om de lucru și înfăptuiri. Una din cele mai triste probe pentru asta e și legea conversiunei bucinată și scremută de atâți-a ani de demagogi, ca să ne dea pe urmă ce ne-au dat, și cum vom vedea.

Nu ne ocupăm de reducerile creanțelor, pentru care lucru nu e lipsă de un cap, e destul un pepene sau o căpățină demagogică, ca să dea reduceri și de sută la sută, cum ar aștepta debitorii răsfățați. Cap și simț de dreptate și morală să cere însă la acoperirea și repartizarea „echitabilă” a pierderilor cășunate de conversiune, iar aici se învederează tristul adevăr, că toate au fost absente, și cap și simț de dreptate și morală, cum vom arăta.

În espunerea de motive a conversiunei se accentuează cu drept cuvânt ca un „deșiderat vital” al conversiunei „repartizarea echitabilă” a pierderilor de pe urma ei. E crudul adevăr însă că acest „deșiderat vital” n'a fost respectat, ba chiar a fost călcat în picior în mod brutal și imoral. S'a purces ca în codru, ba mai rău. Lăsând neatînși milionari și mari capitaliști, pungile cele mai înflăte, s'au aruncat asupra democrației, și care cum a picat în cale (deponenți băncilor populare), i-s'a deșertat punguța democratică, subțire, fără să se întrebe, dacă sumulița aceea e singura avere a despoiatului democrat, și că acesta sumulița va plăti reducerea datoriei unor proprietari bine înstăriți! E ce-va de necreșut, e o nedreptate strigătoare la cer, pe care numai orbia demagogilor nu e în stare, sau nu vre să o vedă. E acesta o reformă democratică? — poate fiindcă e despoiată chiar democrația, și nu totdeauna în profitul democrației adevărate, ci și în profitul multor politicieni și demagogi nerușinați. E dóră „echitabil” că statul dedăunăză Banca Națională, deci pe milionari, cari îi dețin acțiunile (ca și portofoliurile putrede ale politicianilor), băncile mari comerciale sunt puțin atinse de conversiune, căci au puțin dători agricoli, deci aproape toate pierderile sunt aruncate în sarcina băncilor populare mai mici, ai căror dători și acționari și deponenți sunt poporul agricol și intelectuali ieșiți din popor — adică democrația. Oare țărâtimea (agricolă) nu e a țerei întregi, și salvarea ei, ca cea mai atinsă de crasă (pe urma unei stabilizări necorespunzătoare a leului) — scopul conversiunei — nu e datorința țerei întregi, ci numai a creditorului agricol, a băncilor populare? Pentru ce să suporte pierderile numai băncile, cari au ajutat pe agricultor cu credit, și celi ce au ajutat aceste bănci cu economiile lor, fără să facă cămătă-

rie! Trebuie óre pedepsiți, fiindcă au dat credit aprópe numa; țeránimei? N'au tras câștig din interesele mai rădicate toți, chiar și Banca Națională (până la 14%)? Cu ce drept se taiă chiar și din micul *capital* al celor cu punși subțiri. democratice, iar la milionari Bănci Naționale nu se taiă nici măcar din *interese* (veniturile după capital)? Asta e egalitate și democrație? Asta se chiamă „repartizarea echitabilă” a pierderilor de pe urma conversiunii?

Dar să vedem mai limpede cumpliciunea nedreptăți din un cas din miile asemenea. Dela o vechiă și *solidă bancă* românescă, la care mi-am depus economiile după bătaia (economiele dinainte de bătaia mi-le-a păpat aprópe în întregime — 98'5% — economia statului), capăt în aceste zile un apel, să subscriu o declarație, că avënd în vedere serviciile, ce le-a făcut poporului românesc din ținut (Năsăud), și lovitura ce a căpătat prin legea conversiunii (avënd 90% împrumuturi agricole), să abđic de 50% din depunerile mele și interesele aflătoare la bancă în 7 Aprilie 1934, și atunci restul de 50% mi se va plăti în 5 ani fără interese, după ce în a. 1932 mi-s'a computat numai 1% interese, iar în 1933 și 1934 nemică. Am răspuns că recunosc serviciile făcute de bancă poporului și ținutului, dar nu mă simt dator să-mi arunc economiile pentru a salva o bancă românescă de loviturile brutale și nedrepte venite dela o leguire românescă. care ar avè mai întâiu decât mine datorița românescă de a ajuta și salva băncile românești.

Am revădut cărticica de depuneri, și din ea am constatat, că din suma din urmă numai 43% sunt interese capitalizate, iar 57% sunt economiile mele vërsate în întregime la bancă, iar de aceste-a n'are drept să se atingă nime. Oricine s'ar atinge de ele, am dreptul să-i strig: „stăi, hoțul! asta nu se chiamă *espropriere*, ci furt!” sunt economiile mele din salariu și nu venituri din cămătărie. Dacă le puneam pe fundul lăđi, sustrăgându-le circulației și folosinței publice, ađi le-aș avè în întregime, dar fiindcă am ajutat cu ele creditul agricol, cată să fiu pedepsit cu confiscarea unei părți, iar restul să mi-se plătescă fără nici un interes în 5 ani? Asta se chiamă repartizarea „echitabilă” a conversiunii?! Cine-și va mai depune economiile la băncile populare, căci cine ne asigură, că acesta despoiare („espropriere”) e cea din urmă? . . . demagogi mincinoși?

Dacă acționari bănci au căpătat dividende, adecă venituri după acțiunile lor, și încă mai mari decât interesele mele, am și eu drept la un venit legal după capitalul depus, de care venit numai atunci aș fi aplecat a abđice, dacă și acționari ar abđice de al lor, adecă dacă ar replăti și eli tóte dividendele

din acest timp și celi-alalți deponenți interesele scóse din bancă, și toț așe sê abđică și sê replătêscă acționari și deponenți tuturor băncilor (și ai B. Naț.), și tóte aceste interese și dividende sê se folosêscă pentru acoperirea pierderilor de pe urma conversiunei. Așe cere o repartizare „echitabilă”. Cu ce drept mi-se cere numai mie, sau altui a sê abđic de orice venit, iar altor-a nu? Numai pentru că n-am apucat sê-mi cumpêr un imobil ca alți, sau pentru că nu le-am dus la o bancă comercială? N'avem în țera acêsta cu toți acele-ași datorințe și drepturi? Nu vedeți ce nedreptate cumplită e sê ceri deponenților sê abđică de orice venit legal, ba și din capital, pe când veniturile acționarilor, *dividendele* îngrășate și din aceste depuneri rêmân bine încasate și *neatinse*!! Și despoierea acêsta imorală înțelepți leguitori o motivêză și comparêză cu esproprierea *marilor proprietăți* și se botêză „echitabilă”!!! Au ómeni acești-a un pic de simț de drept și dreptate?

În espunerea de motjve a legi conversiunei se recunóșce că singura ei îndreptățire e cămătăria, ce s'a făcut, deci conversiunea are „dreptul sê reducă creanțele la limitele, pe cari morala și echitatea le prescrie”. Fórte adevêrat, dar atunci n'are nimeni dreptul sê se atingă de economiile (numai ale lui cutare) și de venitul lor legal, „moral și echitabil”, ci numai de cee-a ce constituie cămătărie. Leguitori ne spun, că au vrut să ne scutêscă de recalcularea dobânđilor și au statorit reducerea creanțelor în procente. Dar aceste-a nu e iertat sê trecă peste cee-a ce se chiamă cămătărie. Leguitorul ne amenință, că dacă nu ne vom învoi la aceste reduceri „va fi obligat sê ne supună la recalcularea dobânđilor și consecințele”... Nu ne spăriă amenințarea, ci din contră o pretindem, căci e singura îndreptățită, legală și constituțională, sê se recalculeze dobânđile legale; cât a luat B Națională, la atât-a venit am și eu drept și oricare deponent și chiar acționar. Până când nu se vor cuprinde și folosi spre scopul conversiunei veniturile (interesele, dividendele) tuturor băncilor, rezultate din un procent mai mare decât scontul Bănci Naț. din aceste timpuri, până atunci n'are nimeni dreptul sê se atingă nici de venitul legal al deponenților, căci asanarea dătorului agricol e *problema și datorința statului*. și nu a creditorului agricol, întimplător (de multe ori tot un țeran póte mai subțire la pungă — căci țeranul nu se duce la București, la Bercovici sê se împrumute; sunt și șerbitori, cari și-au împrumutat simbria la stăpâni!

Se va face póte obiecțiunea ne la loc, că dacă deponenți nu se vor învoi sê fiă despoiați „amiabil” de venitul legal și de capital, atunci banca va da faliment și tot vom suferi pier-

derile. Numai că acest-a e cazul unei administrări păcătoase, când acei, cari au cășunat falimentul, sunt depuși la Jilava, sau ar trebui să fiă depuși (căci furilor li se dă amnestie — așa se apără creditul!), iar nu când falimentul e cășunat de o măsură nedreptă și neconstituțională a legiuitorului — înțelegem repartizarea nedreptă a pierderilor de pe urma conversiunii. Se va mai face câte întâmpinarea, că toți (?) dători agricoli ar fi ruinați, deci tot n'ar pute plăti, și în urmare tot creditorii agricoli vor avea să sufere pierderile. Asta însă nu e adevărat, sunt numai cazuri singurătice, cari nu îndreptătesc cătuși de puțin aruncarea conversiunii [cu favoruri cuvenite și necuvenite] numai în sarcina creditorilor agricoli, și încă în o măsură, pe care în primul loc o cer interesele de partid (par'că ar da din punga partidului; să ne amintim cum au licitat partidele la alegeri).

Principiile de „echitate“ din espunerea de motive n'au fost respectate în legea conversiunii, și în loc de a lovi cămătăria, i-a dat un premiu, și a lovit pe cei, cari n'au făcut cămătăria, căci reducerea nu întreabă, că datoria provine din procente legale, sau din cămătăria de 30, 40, ori chiar 100% (sunt și de aceste-a la privați). Cămătari reduc numai din procentele mari și neomenose și nu din capitalul original, iar noi deponenți suntem despoiați cu puterea nu numai de orice venit legal, ci și din capitalul original. *E un stat de drept și constituțional, în care se legiferază o asemenea nedreptate revoltătoare?!* Justiția o va vindeca de sigur și va împiedeca împlinirea ei — dacă mai este o justiție în țera noastră.

Băncile, cari n'a făcut cămătărie, au dreptul să respingă reducerea datoriilor în procente, și să pretindă să se facă „recalcularea dobânșilor“ cu procentul scontului Bănci Naț. plus procentele încuviințate pe urmă prin lege. Făcând așa, legea nu le poate impune să compute dela 18 Dec. 1931 numai 2%, nici pe vinitor 3% și nici decât deponenților 0% după reducerea de capital de 50% ... ci procentele legale, și cel puțin procentul-scont al Bănci Naționale. Cine vre să fiă poporal și să dea reduceri mai mari, să le dea din punga sa, cel mult dela Stat, sau dela toți, și nu numai din punga mea și a lui cutare. Nimeni nu poate fi constrins prin lege să-și reducă venitele legale (după capital), cari la alți sunt încuviințate, căci încă odată, suportarea conversiunii nu e numai datorința creditorului agricol, a cărui datorință nu merge mai departe de reducerea a ceea ce constituie cămătărie.

O „espropriere a creanțelor“ (să nu uite legiuitorul, că asta nu e prima, ci a doua, prima -- și tot în profitul agricol-

torului — a fost de 97—98·50°, dar mai ganerală, scutind în parte și atunci numai B. Naț.), are să fiă dréptă și „echitabilă”, să atingă tóte pungile, nu numai punga subțire a democrației, cu scutirea milionarilor acționari ai Bănci Naț. și a altor-a și chiar a cămătăriei. Cu órecari *sacrificii, dar dela toți*, fără nici o primă cămătăriei, puține favoruri peste țăierea cămătăriei și la puțin (casuri cuviinciose), reducerea treptată a favorurilor cu apropierea de 18 Dec. 1931, dătorilor urbani le-ar fi de-ajuns reducerea dobânșilor la 6° fără reduceri de capital, alte modalități la bănci și alte la creditorii privați ... s'ar putè face conversiunea suportabilă pentru toți, dar un lucru bun și cu mînte nu sunt în stare să facă căpeținile demagogilor.

A „espropria” în scopurile conversiunei (cu favoruri în fórte multe casuri necuvenite și imorale) numai „creanțele” creditorilor agricoli, și nu numai venitul lor legal (incuviințat altor-a), ci și din capital, fără a se întreba, că cele mai multe sunt mici economii și póte singura avere a despoiatului, de altă parte a lăsa neatinse „creanțele” și veniturile (pentru interes public nici un venit nu e iertat să fiă scutit) de milióne ale altor-a și mai ales ale trusturilor prădalnice — asta nu e numai neconstituțional și antidemocratic, dar e de-a-dreptul imoral — justiția nu o va putè incuviința fără să-și piérdă tótă véda și tot prestigiul.

Unde ne sunt democrați adevérați, cari să iee apărarea democrației față de despoierea neomenósă ce o amenință?! Nu sunt în țera acésta și în tótă presa decât numai demagogi nerușinați și profitori imorali ai conversiunei? Sè vedem!
